

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus

NOF OA
Postboks 1041 Sentrum
0104 OSLO
Org.nr. 975 615 308

Ås kommune
Postboks 195
1430 ÅS
post@as.kommune.no
siri.gilbert@as.kommune.no

leder@oa.birdlife.no
Medlemsrelatert: medlem@oa.birdlife.no
Økonomisk: kasserer@oa.birdlife.no
Vernesaker: naturvernkontakt@oa.birdlife.no
oa.birdlife.no

Vår ref.: sak/600/2

Deres ref.: 21/01888

Dato: Oslo, 12. august 2021

Merknader til forslag til skjøtelsesplan for Slorene våtmarksområde

NOF OA (Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus) viser til at ovennevnte plan er sendt på høring. Vi er etter avtale med saksbehandler gitt frist til 12.08. med å gi innspill til skjøtelsesforlaget.

Generelt

Bakgrunnen for Slorenes vernestatus er at det er avsatt som naturvernområde i reguleringsplan for området, vedtatt i 2005. Det er altså etablert et verneområde med hjemmel i plan- og bygningsloven, i fellesskap mellom de tre daværende kommunene Ås, Ski og Oppegård. I reguleringsbestemmelsene er det krav om å utarbeide skjøtelsesplan. Dette arbeidet ble påbegynt i 2011, og det har altså tatt 10 år før utkast til skjøtelsesplan nå er sendt på høring.

Det er etter NOF OAs syn åpenbart at naturverdiene må ha førsteprioritet. Å sikre og videreutvikle mangfoldet av arter og naturtyper og fungerende økosystemer må gå foran hensynet til friluftsliv, kulturminner og grunneierinteresser. Det er særlig som fuglebiotop at Slorene er verdifull, både som hekke- og trekklokalitet, og mål og tiltak må gjenspeile dette.

Rent konkret mener vi at det er lagt for liten vekt på at dette er et naturlig og for en stor del intakt elvedelta, mens delområdet med kulturbetinget våtmarksområde (slåttemark) har fått en for dominerende plass i dokumentet. Også tiltak fra grunneier som har forringet verdiene i våtmarka blir akseptert, og ikke foreslått restaurert. Det er dessuten overraskende at det blir lagt såpass stor vekt på rapporten fra NIBIO, og som er gjort på oppdrag av grunneier.

Når det er sagt, er NOF OA glad for at det nå endelig er lagt fram en helhetlig skjøtelsesplan som er grundig og har et godt faglig grunnlag. Med enkelte justeringer kan den bli et godt verktøy for å ta vare på naturverdiene i Slorene for framtida.

Kommentarer til de viktigste delkapitlene

Verneverdier - tilstand og trusler (kap. 4)

I starten av kapitlet vises det til reguleringsplanen: *Det tillates ikke inngrep som kan redusere naturverdiene i disse områdene. Hvilke inngrep som kan tillates, bestemmes av kommunen. Det skal utarbeides skjøtelsesplan for området. Hensikten med en skjøtelsesplan er å ta vare på det særegne plante- og dyrelivet i området.* Dette er en helt avgjørende presisering av hva som er grunnlaget for vernet av Slorene. Dessverre er det ikke alle foreslåtte tiltak som reflekterer dette utgangspunktet. Det er få intakte innlandsdelta på Østlandet, så deltaområdet med sine funksjoner er svært viktig å opprettholde. Dette er for øvrig godt beskrevet i kap. 4.1.

Truslene mot verneverdiene er tydeliggjort i kap. 4.2. Det er verdt å merke seg at «mindre og færre oversvømmelser» står øverst, men også eutrofiering/gjengroing, hogst, fremmede arter og ferdsel er omtalt. Som konkrete eksempler på trusler vises det til at det i år 2000 ble utført ulovlig opprensning og senking av Dalsbekken, og massene ble lagt langs elvebredden som en voll som i stor grad hindrer oversvømming av våtmarka.

Omtalen av eutrofiering og gjengroing viser særlig til at Dalsbekken fører med seg partikler som endrer elveleiet og bygger opp deltaet i munningen. Dette er en naturlig prosess i intakte elver og bekker. Det som imidlertid er uheldig, er at bekken bidrar til økt fosfortilførsel på grunn av avrenning fra jordbruksområder. Kjøring og graving med maskiner gir også økt partikkel- og slamtilførsel. Bufferoner med kantvegetasjon langs bekkene nevnes som en løsning for å redusere forurensning.

Ferdsel nevnes også som et problem for fuglelivet i hekke- og trekktida, som båttrafikk, jakt og fiske og turgåing, særlig med hund. Kanalisering av ferdsel skisseres som løsning.

Bevaringsmål og skjøtsel (kap. 5)

Det generelle bevaringsmålet for verneområdet er omfattende, men presist, og framstår derfor som godt og mulig å følge opp ved praktisk forvaltning og skjøtsel. NOF OA vil likevel presisere at det må være et mål at naturen i verneområdet i størst mulig grad utvikler seg naturlig, og at skjøtsel kun utføres der det er svært viktig for å opprettholde verneverdige naturtyper.

I de etterfølgende kulepunktene om hvordan skjøtelsen skal foregå, er planens første punkt mangelfull. Her må det stå at området skal ivaretas og forvaltes *som et aktivt og intakt deltaområde med innslag av kulturbetinget våtmark*.

• Dalsbekken

De ulovlige inngrepene i bekken i år 2000 må i størst mulig grad tilbakeføres. Det betyr som et minimum at vollen med masse fra senking av bekken fjernes. Disse massene er en vesentlig årsak til at våtmarksområdene ikke oversvømmes som før. At grunneier ikke ønsker det kan ikke være noe argument, særlig ikke når opprensning og senking ble gjort uten tillatelse. På sikt blir det trolig et rimeligere tiltak enn å måtte vedlikeholde kanalene gjennom vollen hvert 3.-4. år, og betyr i tillegg at det ikke blir behov for å gå inn med gravemaskin med jevne mellomrom.

NOF OA går også mot forslaget om bekkerensking. At det samler seg organisk materiale er en del av den naturlige dynamikken i vassdrag, og bidrar til oversvømming, gjødsling, skjul og biotopvariasjon. Tiltaket bør ikke gjøres i noen av bekkene som drenerer til Slørene.

• Slåtteearealet Vinbergslora

Området ble slått fram til 1920-tallet, og det var beiting i perioder fram til krigen. Det har altså ikke vært skjøttet som slåtteng på minst 80 år. Det må av hensyn til fuglelivet gjøres svært forsiktige tiltak, og primært vinterstid. NOF OA kan akseptere at busker og trær fjernes på frossen mark om vinteren. Vi er imidlertid skeptisk til bråtebrenning. Dette er et for dramatisk tiltak i et verneområde, og vil trolig ødelegge gode hekkebiotoper for bakkerugende arter. Forslaget om tre år med to restaureringsslåtter per år støttes ikke av NOF OA. Å gjennomføre første slått i mai-juni vil være svært negativt for fuglelivet, både for hekkende våtmarksfugl og bakkehekkende spurvefugl. Kun augustslått er akseptabelt ut fra et helhetlig perspektiv på naturbevaring og ivaretagelse av biologisk mangfold. Dette er også BioFokus' anbefaling i sin rapport, som i større grad har et helhetsperspektiv på skjøtsel og forvaltning enn NIBIOs oppdragsrapport fra grunneier. Våre kommentarer her gjelder også skjøtelsone 2, der det foreslås tilsvarende restaureringsslått som i sone 1.

- Kantslått langs Gjersjøveien

Det foreslås å slå graset i 3–4 meters bredde på hver side av Gjersjøveien (sone 1 og 3). Vi forstår ikke begrunnelsen for dette tiltaket. Vegkanter er tradisjonelt artsrike biotoper, særlig innen karplanter og insekter, og Gjersjøveien er ikke noe unntak. Her er det forekomst av til dels sjeldne arter som stavklokke, i tillegg til at rikt blomsterliv tiltrekker seg både insekter og fugl. Vegkantene bør ikke slås, men få mulighet til å utvikle seg naturlig.

- Ferdsel

NOF OA støtter at man i størst mulig grad kanalisere ferdselen, og at ferdselsforbudet i perioden 01.04.–01.11. opprettholdes. Vi er også positive til å anlegge utkikkspunkter, og støtter forslaget om et slikt punkt på knausen sør for Greverudbekken. Også forslaget om et utkikkspunkt ved Langsloa støttes, mens det foreslåtte punktet ved Ringneset bør sløyfes. Dette utkikkspunktet blir liggende altfor nær attraktive arealer for vannfugl. Derfor bør heller ikke den gamle blåmerka stien mellom Haugsbru og Ringneset reetableres. Som Naturvernforbundet i Nordre Follo har argumentert godt for, ligger denne stien for nær vannet, og vil kunne forstyrre våtmarksfugl som gjess, ender, svaner, vadefugl og sothøner. Stien bør på denne strekningen legges om, det vil si lengre inn og opp i terrenget. Dette bør gjøres i dialog med aktuelle naturvernorganisasjoner.

Vi mener vannbaserte aktiviteter som roing, padling, sup, surfing bør være helt forbudt i verneområdet. Vi ser heller ingen grunn til at det skal være lov å jakte i Sloene, så vi går inn for totalforbud mot jakt. Det er viktig at fuglelivet utsettes for minst mulig menneskelige forstyrrelser.

Andre merknader

NOF OA støtter fullt ut at alle fremmede arter bekjempes i alle deler av verneområdet. Vi ser det også som viktig og positivt at det blir etablert fungerende kantsoner langs bekkene som drenerer til Sloene.

Det foreslås tiltak i bekkeløpet oppstrøms steinhvelvsbrua i Dalsbekken som kan redusere flomtrykket, og dermed bidra til redusert belastning på brua. Samtidig er det et overordna mål for skjøtselsplanen å sørge for mer flommer, og at våtmarka oversvømmes oftere. Brua bør heller forsterkes slik at den tåler flommer.

Det er bra at alle tiltak i verneområdet må godkjennes av kommunen. Det bør også være mulig for interesseorganisasjoner å bli hørt dersom det søkes om tiltak som kan påvirke naturverdiene. Vi støtter også målet om at det gjennomføres nye kartlegginger av naturverdiene hvert 10. år, og at kommunene legger opp til årlig oppsyn.

Vennlig fuglehilsen

Håkan Billing
leder NOF OA

Jan Olav Nybo (sign.)
naturvernkontakt OA